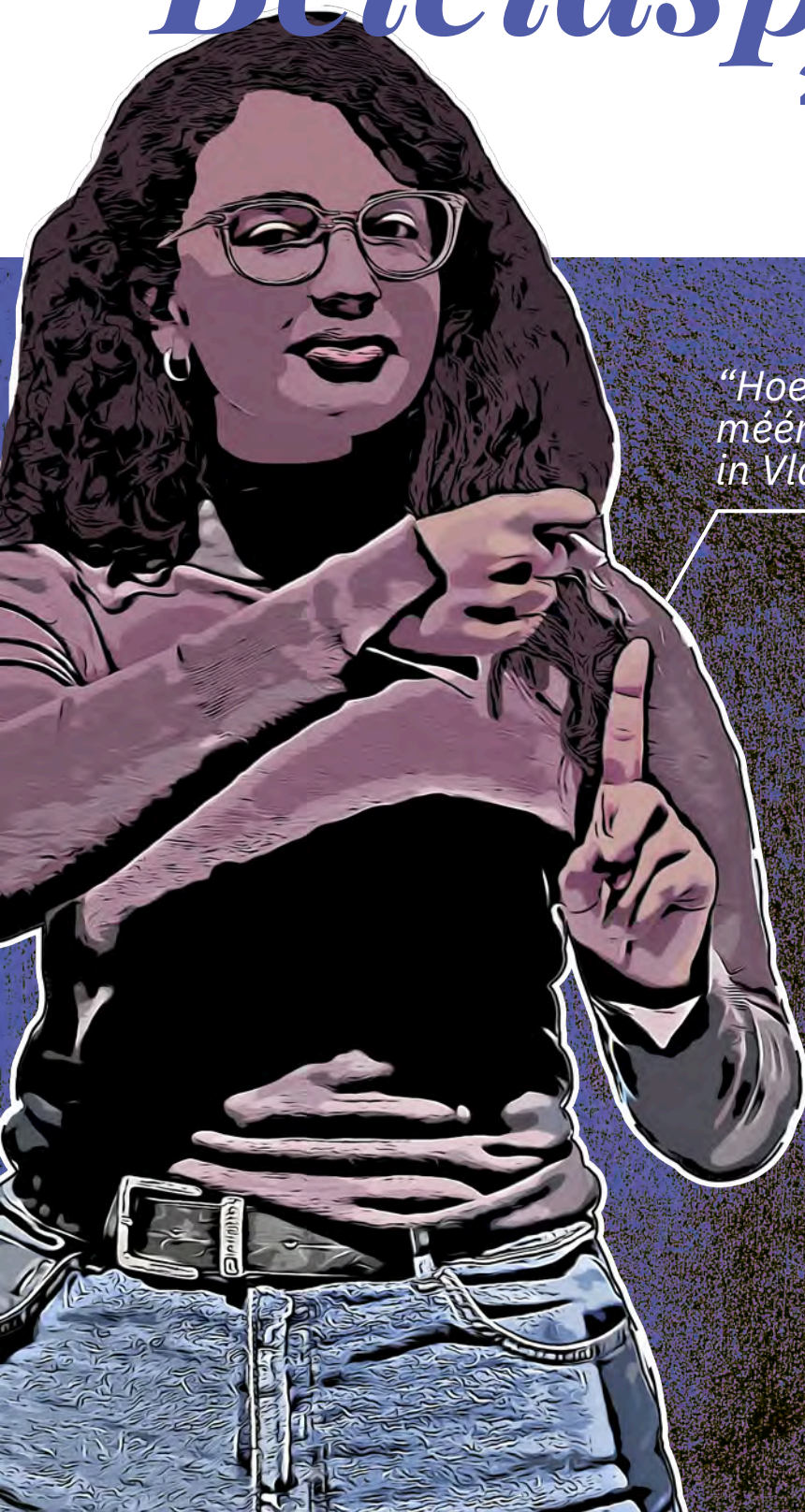

Beleidsplan

2024-2027

“Hoe kunnen we nog
méér **impact** creëren
in Vlaanderen?”

vgtc.
VLAAMS
GEBARENTAAL
CENTRUM

Verantwoordelijke uitgever

Vlaams GebarentaalCentrum vzw

Foto cover

Sara Bouhout

genomen door Chaste Mi

bewerkt door Anastasia Lekomtseva

voor de publicatie "*I have a deaf dream*"

op het Gebarenfestival in samenwerking met Visual Box vzw

Het materiaal uit dit beleidsplan mag gebruikt worden voor niet-commerciële doeleinden, mits uitdrukkelijke toestemming van het Vlaams GebarentaalCentrum vzw.

Meer informatie?

www.vgtc.be

info@vgtc.be

© 2023 - Vlaams GebarentaalCentrum vzw
Sint-Jacobsmarkt 49 - 2000 Antwerpen

Voorwoord 5

Wie zijn wij? 7

Doelstellingen 2024-2027 13

1. Onderzoek 15

2. Promotie 25

3. Vorming 31

4. Expertise 41

Voorwoord

In dit boekje stellen we graag de toekomstplannen van het VGTC voor de periode 2024-2027 aan je voor. En die zijn niet min. Door de overheveling van een deel van Doof Vlaanderen Vorming vzw breidde de werking van het VGTC de afgelopen jaren uit, met ook een serieuze uitbreiding van het team tot gevolg. Het VGTC blijft groeien en staat vandaag voor een mooi, ambitieus en dynamisch team met een veelzijdig takenpakket.

Maar hoe begin je nu te schrijven aan zo'n vierjarenplan? Waar zitten mensen - zowel doof/slechthorend als horend - in Vlaanderen en veel verder eigenlijk op te wachten? Om onze werking daar zo veel mogelijk op te kunnen afstemmen, is dat dan ook precies wat wij de afgelopen maanden probeerden na te gaan. We voerden heel wat gesprekken, de respons was enorm. Wat niet te ontkennen valt, is dat er nog bijzonder veel moet gebeuren met betrekking tot de Vlaamse Gebarentaal en de doelgroep van dove, slechthorende en doofblinde gebarentaligen, van jong tot oud. Hoewel de aangehaalde bekommernissen, knelpunten, noden en ideeën allemaal bijzonder waardevol zijn om aan te pakken, was het duidelijk dat niet alles even goed aansloot bij onze werking en bij de kernopdrachten die verbonden zijn aan de subsidie die we vanuit het Vlaams Departement Cultuur ontvangen (zie p. 10). Ook met ons huidige (beperkte) personeelsbestand moeten we rekening houden als we bepaalde zaken willen aanpakken.

Hoewel we dus niet alles kunnen doen wat we zouden willen, zijn we opgetogen met de vooropgestelde selectie doelen en voelen we ons klaar om er vanaf januari 2024 helemaal in te vliegen.

Wat er allemaal op het programma staat, ontdek je hier.

We wensen je veel leesplezier toe!

Hannes De Durpel

Coördinator Vlaams GebarentaalCentrum vzw

Wie zijn wij?

Missie en visie

Het Vlaams GebarentaalCentrum (VGTC) is hét **kennis- en coördinatiecentrum** omtrent de Vlaamse Gebarentaal (VGT). Door samenwerking met gebarentaalkundigen, de dovengemeenschap en professionelen willen we de **kennis over VGT** vergroten, verspreiden en toepassen om op die manier de **maatschappelijke erkenning van VGT en haar gebruikers** te verhogen.

Deze missie willen we aan de hand van de volgende vier pijlers realiseren:

1. Onderzoek

Uitvoeren van eigen toegepast wetenschappelijk onderzoek naar VGT en het coördineren, stimuleren en ondersteunen van wetenschappelijk onderzoek naar VGT.

2. Vorming

Een actieve rol opnemen in het ontsluiten van toegepast wetenschappelijk onderzoek en van de kennis over de VGT naar de dovengemeenschap, de brede maatschappij en de (internationale) academische wereld toe.

3. Promotie

De ontwikkeling van VGT ondersteunen. Dat impliceert niet dat VGT nog geen volwaardige taal is. Het VGTC wil echter de verdere evolutie en het ruimere gebruik van VGT bevorderen en ondersteunen.

4. Expertise

Optreden als aanspreek- en contactpunt voor binnen- en buitenlandse betrokkenen en belangstellenden.

We werken aan onze opdracht vanuit de volgende waarden en visie:

1. De Vlaamse Gebarentaal is een **volwaardige taal** met een eigen grammatica en een eigen woordenschat.
2. Het VGTC beschouwt taal als een fundamenteel element in **identiteitsvorming**. (Talige) identiteiten zijn volgens ons echter dynamisch en contextafhankelijk: (dove en slechthorende) gebarentaligen bewegen zich in verschillende

gemeenschappen en kunnen zich met verschillende (taal)gemeenschappen identificeren.

3. Het VGTC beschouwt de gemeenschap van VGT-gebruikers als een **heterogene taalgemeenschap**. Vlaamse Gebarentaal is een taal die door verschillende groepen met andere graden van competentie gebruikt wordt, onder wie dove en slechthorende mensen die VGT als eerste taal verwierven, maar evengoed doven en slechthorenden die pas op latere leeftijd VGT leren, dove en slechthorende mensen met een CI, en horende mensen die VGT als moedertaal of als een vreemde taal leren. Het VGTC verzet zich echter tegen hokjesdenken en beschouwt de verschillende groepen VGT-gebruikers niet als rigide categorieën.
4. Het VGTC onderstreept het belang van **samenwerking tussen dove/slechthorende en horende mensen**. Dit uit zich zowel in de samenstelling van de vereniging als in de aanwerving van personeel.
5. Het VGTC is overtuigd van de **rijkdom van een twee-/meertalige opvoeding** ten opzichte van een opvoeding in één taal. Tegenwoordig overheerst de visie dat VGT enkel geleerd moet worden “als het nodig is” echter nog steeds.
6. Het VGTC ziet VGT als een uiterst belangrijk middel om een **grotere toegang tot de maatschappij** voor dove en slechthorende mensen te bevorderen en vooral als een essentieel element in het streven naar volwaardig burgerschap voor hen.

Structuur

Het VGTC bestaat momenteel uit twee verschillende ‘geledingen’: het Bestuur en de Algemene Vergadering (AV). **Het bestuur en de AV** volgen de werking van het VGTC nauwgezet mee op en leveren waardevolle bijdragen in de vorm van ideeën, advies en overleg. Het bestuur is specifiek betrokken bij de dagelijkse werking en de kortetermijnplanning. De AV bekommert zich mee om de visie, missie en waarden, en om de langetermijnaanpak van het VGTC.

Het VGTC telt op dit moment vijf bestuursleden, namelijk André Lathouwers, Dennis Deschildre, Inez Beukeleers, Taissa Cruciani en Beatrijs Wille. De huidige AV-leden (naast de leden van het bestuur) zijn: Andy Van Hoorebeke, Eline Demey, Filip Verstraete, Geert Verstraete, Helga Stevens, Mieke Van Herreweghe, Mim Vermeerbergen, Stephanie Wijnants en Thierry Bekaert.

Personeel

Het VGTC heeft sinds de erkenning in 2008 verschillende medewerkers in dienst die allen enthousiast werken aan de realisatie van onze verschillende doelstellingen. Hierna vind je een overzicht terug van wie momenteel bij het VGTC werkt.

Hannes De Durpel
Coördinatie

Annelot Van Damme
Beleid

Sam Verstraete
Financiën

Thijs Vandamme
Media & IT

Caro Brosens
Onderzoek

Margot Janssens
Onderzoek

Hilde Nyffels
Vorming

Mieke Van Braeckvelt
Vorming

Stakeholders

Het VGTC verhoudt zich tot verschillende groepen van stakeholders. De **interne stakeholders** zijn het bestuur, de AV en het personeel, die we hiervoor al aan je voorstelden. Er is ook een diverse groep van **externe stakeholders**: mensen die rekenen op onze expertise, die de vinger aan de pols houden binnen hun respectievelijke werkveld en die ook voor ons een bron van inspiratie vormen. Denk maar aan:

Subsidiërende instanties en/of sponsors

De subsidiërende instanties vormen de voornaamste bron van **financiële middelen** voor het VGTC. Tot op heden hebben we geen private sponsors. (Mogelijke) subsidiërende instanties zijn onder andere het Fonds Jeanne en Pierre Beeckman, het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, het VAPH en Erasmus+. Dankzij het decreet inzake de erkenning van VGT krijgt het VGTC sinds 2008 een structurele financiële ondersteuning van het Ministerie van Cultuur, telkens voor beleidsperiodes van vier jaar.

De Vlaamse dovensgemeenschap

Dove en slechthorende gebarentaligen voelen zich vanwege hun gemeenschappelijke taal, cultuur en tradities sterk met elkaar verbonden. Daardoor vormen ze een eenheid, de dovensgemeenschap, die een **cultureel-linguïstische minderheidsgroep** vormt te midden van de horende maatschappij. Het VGTC ontstond in de schoot van de Vlaamse dovensgemeenschap en heeft altijd veel belang gehecht aan samenwerking met dove en slechthorende gebarentalige mensen als vertegenwoordigers van de gemeenschap.

Doof Vlaanderen

Doof Vlaanderen vzw is een federatie van Vlaamse dovenorganisaties die werk maakt van gelijkwaardigheid, emancipatie en ontplooiing van dove/slechthorende personen en hun taal, de Vlaamse Gebarentaal, in de samenleving. De socio-culturele organisatie ondersteunt ook de ledenwerking van verschillende lokale verenigingen voor doven en slechthorenden in Vlaanderen. In 2021 werden de activiteiten met betrekking tot VGT van Doof Vlaanderen Vorming vzw, een zusterorganisatie van Doof Vlaanderen, overgeheveld naar het VGTC. In het kader daarvan werd er een samenwerkingsovereenkomst opgesteld en vindt er nauw overleg plaats tussen beide organisaties. Eind 2023 eindigt de samenwerkingsovereenkomst en zal bekeken worden hoe Doof Vlaanderen en het VGTC in de toekomst verder zullen samenwerken. Hoe dan ook willen we blijven inzetten op een goede samenwerking.

VGT-taligen

Individuele VGT-taligen zijn een belangrijke doelgroep van het VGTC. Zij hebben recht op correcte informatie over hun taal. Dankzij de technologische vooruitgang en digitale mogelijkheden is de doelgroep steeds makkelijker te bereiken. Hen in de toekomst blijven bereiken op een nog efficiëntere en vlottere manier blijft een belangrijke prioriteit voor het VGTC.

Dove mensen met migratieachtergrond

De afgelopen jaren doken er steeds meer ‘anderstalige’ doven en slechthorenden op, bijvoorbeeld in het onderwijs en in het werkveld. Zij bevinden zich meestal in een uiterst complexe taalsituatie, waarbij niet alleen de gesproken/geschreven thuistaal verschilt van de gesproken/geschreven omgevingstaal (Nederlands), maar ook de gebarentaal uit het thuisland anders is dan de Vlaamse Gebarentaal. Van september 2019 tot oktober 2020 liep er bij het toenmalige Doof Vlaanderen Vorming een project, Doof & Migratie, met als hoofddoel een initiatie VGT uit te werken voor dove en slechthorende volwassenen met een migratieachtergrond. Bovendien [bracht het project de noden van deze groep in beeld](#). Ook de Centra voor Volwassenenonderwijs, [CVO Crescendo](#) en [CVO Groeipunt](#), proberen hun aanbod op hen af te stemmen.

Dove kinderen en hun ouders

Ook ouders van dove en slechthorende kinderen behoren tot onze stakeholders. Zij zijn immers vaak op zoek naar **informatie over Vlaamse Gebarentaal en over visueel opvoeden en meertalig opgroeien**. Daarvoor komen ze onder andere bij het VGTC aankloppen. Bovendien maken zij in veel gevallen gebruik van de leermiddelen die wij ontwikkelden. Omwille van de **cursus Leren Visueel Communiceren (LVC)** (zie p. 33) die door Doof Vlaanderen Vorming specifiek voor deze doelgroep werden ontwikkeld en nu door het VGTC wordt beheerd, werden zij een nog belangrijker doelgroep voor ons die we zo goed mogelijk proberen te ondersteunen.

Vrijwilligers

Het VGTC werkt vaak samen met **vrijwilligers**, op verschillende niveaus: in het bestuur en de AV, als informanten voor het lexicografisch onderzoek (bv. de expertengroep, zie p. 16), als lesgevers voor vormingen, en voor praktische ondersteuning bij eenmalige activiteiten. Dankzij hun inzet kunnen we veel realiseren.

VGT-leerders

Ook mensen die **VGT als vreemde taal** leren, behoren tot de stakeholders van het

VGTC. Zij zijn immers vaak op zoek naar meer informatie over VGT en komen daarvoor onder andere bij het VGTC aankloppen. Bovendien maken zij in veel gevallen gebruik van ons vormingsaanbod. Sinds de overheveling van enkele activiteiten van Doof Vlaanderen Vorming naar het VGTC kan de groep van VGT-leerders nog makkelijker de weg naar het VGTC vinden voor **informatie over VGT**.

Organisaties

Het VGTC is niet alleen een gespreks- en samenwerkingspartner voor de dovensamenleving, maar ook voor andere organisaties in het veld, zoals de **universiteiten, de dovenscholen, de CVO's met een opleiding VGT, de RTH-diensten (thuisbegeleiding), het CAB** enzovoort. Om ons beleidsplan in de mate van het mogelijke op hun noden, vragen en bekommernissen af te stemmen, gingen we met velen van hen in gesprek tijdens de ontwikkelingsfase van ons nieuwe beleidsplan.

(Buitenlandse) gebarentalige organisaties

Dankzij de aanwezigheid op **internationale evenementen** heeft het VGTC contacten met andere **(buitenlandse) gebarentaalcentra**, zoals het Nederlands Gebarentaalcentrum (NGC) en het Waalse LSFB asbl. Het VGTC staat open voor contacten met andere organisaties met het oog op samenwerking en/of informatie-uitwisseling. Ook voor dovenorganisaties uit het buitenland kunnen we als aanspreekpunt omtrent VGT of gebarentalen fungeren.

De academische wereld

Veel taalkundigen die **onderzoek naar VGT** doen of gedaan hebben, zijn lid van het VGTC via de AV. Zo is het VGTC een **tussenschakel** tussen de academische wereld en andere stakeholders, zoals de dovensamenleving, het beleid en de VGT-taligen. Ook voor de academische wereld speelt het VGTC een belangrijke rol op het vlak van **sensibilisering en informatieverspreiding**. Het VGTC heeft contact met academici in binnen- en buitenland, bijvoorbeeld met prof. dr. Myriam Vermeerbergen, prof. dr. Mieke Van Herreweghe, prof. dr. Onno Crasborn, dr. Maartje De Meulder, dr. Annelies Kusters, dr. Rachel McKee en dr. David McKee. Sinds december 2014 is het VGTC deels gehuisvest aan de KU Leuven, campus Antwerpen. De aanwezigheid van de Taalgroep VGT op dezelfde campus bevordert samenwerking en uitwisseling.

De ruimere maatschappij

Het VGTC heeft ook een belangrijke maatschappelijke taak met betrekking tot de **sensibilisering omtrent VGT**. Sinds de overheveling van de taken van Doof Vlaanderen Vorming naar het VGTC heeft deze functie alleen maar aan belang toegenomen.

Doelstellingen 2024-2027

Wat willen we in de komende beleidsperiode zeker verwezenlijken? Waar willen we onze schouders onder zetten? Wat staat er het hoogst op onze prioriteitenlijst? In de loop van 2023 staken het personeel, het bestuur en de AV van het VGTC een aantal keer de koppen bij elkaar om op die vragen een antwoord te vinden. Na verdere uitwerking en rekening houdend met de vele input van onze stakeholders - die ieder afzonderlijk gecontacteerd werden - kwamen we tot een concrete lijst van geplande **acties** voor de domeinen **onderzoek, promotie, vorming en expertise**. Hierna volgt een overzicht.

Het VGTC onderneemt eigen toegepast wetenschappelijk onderzoek naar VGT en coördineert, stimuleert en ondersteunt wetenschappelijk onderzoek van andere actoren naar VGT

Uitbreiding van het lexicon op het woordenboek

Invullen van hiaten in de Vlaamse Gebarentaal

Bij het VGTC krijgen we geregeld **lexicongerelateerde vragen** van gebarentaligen, leerkrachten, tolken VGT-X, organisaties en studenten/cursisten die VGT leren. Ook uit bevragingen bij stakeholders en woordenboekgebruikers blijkt dat mensen vaak op zoek zijn naar **nieuwe, actuele of specifieke en gespecialiseerde concepten** waarvoor ze geen VGT-gebaar kennen en er geen kunnen terugvinden in het woordenboek. Op basis van de ontvangen vragen en eigen vaststellingen van ontbrekende gebaren, willen we **hiaten** in het lexicon blijven **opvullen**.

In lijn met een reeds gekende aanpak zullen we jaarlijks via twee bijeenkomsten **specifiek/gespecialiseerd lexicon en hiaten** verzamelen, zoals gebaren uit de actualiteit, de sportwereld, de natuur enzovoort. We nodigen daarvoor een **expertengroep** van gebarentaligen uit die vanuit hun beroep, studie, hobby,... gespecialiseerd zijn in een bepaald domein en dus veel in contact komen met het specifieke lexicon dat we tijdens de sessie willen verzamelen.

Daarnaast brengen we het verzamelen van **specifiek lexicon uit een stad of gemeente** door de **dovenacties** opnieuw onder de aandacht bij hen. In het verleden werd er al een checklist met een protocol opgesteld. Dankzij dit duidelijke stappenplan is het mogelijk om lexicon te verzamelen zonder aanwezigheid van een VGTC-medewerker. Indien gewenst en opportuun kan het VGTC de verzamelingsessie uiteraard wel bijwonen.

Een volgende manier is een consistente aanpak omtrent **leengebaren**. Daarvan wordt met betrekking tot aardrijkskundige of persoonsnamen door individuele gebarentaligen vaak al gebruikgemaakt, maar ze raken niet altijd verder verspreid. Hierover denken we verder na, ook in het kader van de uitrol van het label 'leengebaar' (zie p. 17). Verder is de samenwerking met het Nederlands Gebarentaalcentrum en eventueel andere Europese gebarentaal(onderzoeks)centra voor een **Erasmus+-project** rond dit specifieke lexicon interessant. Het project wil een platform creëren waar landeigen gebaren gedeeld en geraadpleegd kunnen worden. In 2023 werden al de eerste contacten gelegd. De aanvraag van het project wordt stof voor 2024, waarna het project bij goedkeuring hopelijk kan worden uitgewerkt.

Vervolgens blijven we **Signbank**, onze interne **lexicale databank**, aanvullen met **(nieuwe) gebaren** waarop collega's stoten (bijvoorbeeld op sociale media, op de werkvloer,...) en die nog niet in de lexicale databank staan. Zij krijgen telkens een nieuwe tag die aangeeft welke verificatiemethode gevolgd zal moeten worden (zie p. 20).

Verder zullen we gebarentaligen de mogelijkheid geven om via de website van het woordenboek en van het VGTC **gebaren in te zenden** die nog niet op het woordenboek terug te vinden zijn. Deze gebaren worden niet onmiddellijk gepubliceerd. De inzender krijgt achteraf wel een bevestigingsmail waarin de weg die een ingezonden gebaar aflegt totdat het eventueel op het woordenboek verschijnt, het verificatieproces, wordt toegelicht. Daarmee creëren we het bewustzijn dat het gebaar niet op korte termijn aan het woordenboek kan worden toegevoegd. Afhankelijk van de te volgen weg binnen het verificatieproces, verschilt de duurtijd tot een eventuele goedkeuring. Uiteraard streven we ernaar de periode tussen de inzending en effectieve toevoeging aan het woordenboek zo kort mogelijk te houden. Via dit systeem willen we tegemoetkomen aan de vraag naar een nieuwe **VGTDrop**¹, zonder het gevaar te lopen dat niet-geverifieerde gebaren in omloop raken.

Indien (ingezonden) gebaren het juiste verificatieproces doorlopen hebben en uiteindelijk zijn goedgekeurd, worden ze professioneel opgenomen in onze studio. Via de pagina met '**recent toegevoegde gebaren**' en later via de tag 'recent toegevoegd gebaar' (zie p. 20) kan je zelf opvolgen of/welke (ingezonden) gebaren al op het woordenboek werden geplaatst.

Verdere verdieping in het toekennen van labels op het woordenboek

Om de bezoekers van ons woordenboek beter te informeren over de betekenis, achtergrond en het gebruik van gebaren, gingen we in de vorige beleidsperiode van start met een **labelproject** dat we de komende jaren nog verder zullen uitwerken. Het is de bedoeling dat de gebruikslabels een **duidende rol** zullen vervullen. Zo kunnen we bijvoorbeeld aangeven dat een gebaar verouderd is of een negatieve connotatie heeft. Een eerste labelset bestaat uit de volgende labels: beledigend, negatief, neologisme, verouderd en expliciet. In een tweede en derde fase wordt nogmaals een labelset uitgerold. Voordat tot die fases wordt overgegaan, zal er eerst een evaluatie plaatsvinden. Daarbij gaan we enerzijds uit van het **gebruikersperspectief**. Dat kan door middel van een specifieke **feedbackfunctie** omtrent de labels op het woordenboek. Daarnaast bekijken we ook intern hoe het toekennen van de labels verliep en waar bijgestuurd kan worden. Voor de verdere toekenning van labels blijven we ons bovendien beroepen op de input van dove en slechthorende gebarentaalgebruikers. Dat kan via de samenkomsten van de **gebarencommissie** - een groep van vijf dove gebarentaligen die elk afkomstig zijn uit een andere Vlaamse provincie en maandelijks samenkomen om gebaren te bespreken - waar indien nodig tijd kan worden gependend aan het bespreken van de gevoelswaarde van gebaren

¹ In het verleden was er VGTDrop, een online forum waarop gebarentaligen zelf gespecialiseerd lexicon zoals sportlexicon, naamgebaren (plaatsnamen, maar ook merknamen of namen van bekende personen), gebaren uit de actualiteit,... konden toevoegen en raadplegen.

en de eventuele toekenning van een of meerdere labels. Als op deze samenkomsten niet de nodige achtergrond of expertise over bepaalde gebaren aan de dag gelegd kan worden, wordt individueel contact opgenomen met specifieke experts en of kan dit via een hiatenproject rond een bijpassend thema verder worden opgenomen.

Voor de uitrol van fase twee en drie zullen we ons ook nog meer verdiepen in de beschikbare wetenschappelijke literatuur. Het is bijvoorbeeld momenteel nog niet duidelijk hoe fenomenen als ‘sarcasme’ en ‘ironie’ zich uiten in (Vlaamse) Gebarentaal en of daar op lexicaal vlak, met het oog op een label, rekening mee moet worden gehouden. Verder blijven we gebaren identificeren die één of meerdere labels nodig hebben. Nadat het specifieke label werd vastgelegd, wordt het ook technisch toegekend en dus op het woordenboek gepubliceerd.

Opvolging van alle technologische en praktische ontwikkelingen m.b.t. de werking van het woordenboek

Het VGTC blijft het woordenboek en de daarachter verscholen lexicale databank, **Signbank**, praktisch en technisch nauwgezet verder opvolgen. Die opvolging bestaat uit verschillende taken, die niet voor alle gebaren van toepassing zijn, en al dan niet parallel aan elkaar verlopen.

Overgang van Signbank naar Signbank 2.0

Alle gegevens uit de oude Signbank worden overgezet naar de **nieuwe Signbank, Signbank 2.0**. Bij het overzetten van de data worden meteen de nieuwe principes van het lemmatiseren, die tussen 2020 en 2023 werden ontwikkeld, en de nieuwe verificatiemethoden (zie p. 20) toegepast. Gebaren met een verouderde of niet-professioneel opgenomen video worden bovendien voorzien van een nieuwe studio-opname.

Per gebaar, en dat zowel bij gebaren die al in Signbank staan als bij gebaren die nieuw aan Signbank worden toegevoegd, vullen we de features in Signbank, zijnde semantische velden, etymologie, voorbeeldzinnen, label(s), bron, regionale variatie enzovoort, zo uitgebreid mogelijk aan. Op die manier vermijden we dat we op termijn met terugwerkende kracht moeten blijven werken. Zo kan elk lemma (zo) volledig (mogelijk) in het woordenboek verschijnen.

Gebaren van etymologische beschrijvingen voorzien

Op dit moment bevat het woordenboek 400 etymologische beschrijvingen. Die zullen we uitbreiden, met als vooropgestelde doel om zo’n **100-tal etymologische**

beschrijvingen per jaar toe te voegen. Tegen eind 2027 bereiken we zo een verdubbeling van de etymologische beschrijvingen.

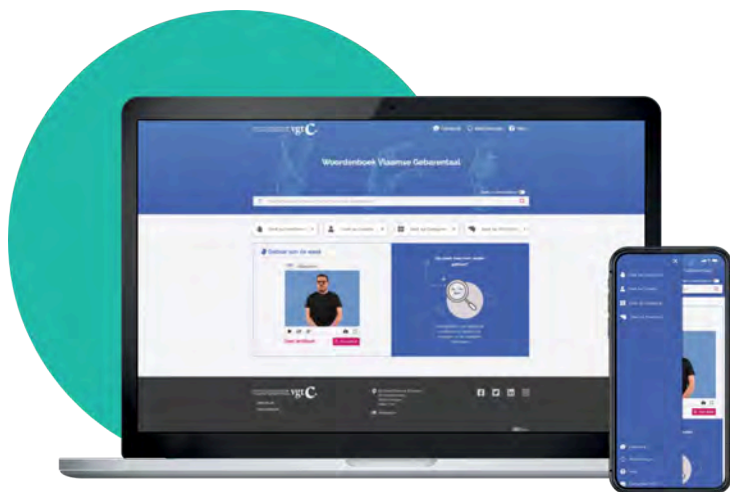
Gebaren van voorbeeldzinnen voorzien

Tussen 2020 en 2023 onderzochten we hoe we woordenboekgebruikers meer inzicht kunnen geven in hoe ze een **gebaar in een bepaalde zin of context** kunnen gebruiken. Het idee van de voorbeeldzinnen was geboren. De komende jaren willen we dit werk verder zetten en ervoor zorgen dat er steeds meer gebaren met voorbeeldzin op het woordenboek terug te vinden zijn. Daarbij spitsen we ons toe op gebaren die over heel **Vlaanderen verspreid en gekend** zijn en gebruikt worden. Als de uitrol van voorbeeldzinnen bij die gebaren goed loopt, kunnen er ook zinnen voor de regionale varianten worden toegevoegd.

In de toekomst willen we ook de **zoekfunctie aanpassen** zodat woordenboekgebruikers kunnen zoeken op gebaren die een etymologische beschrijving, voorbeeldzin of label hebben.

Signbank 2.0 en het woordenboek onderhouden

Het is ook belangrijk om Signbank 2.0 en het woordenboek, dat rechtstreeks aan deze lexicale databank is gekoppeld, verder technisch te onderhouden, te updaten en waar nodig nieuwigheden te programmeren. Dat gebeurt in samenwerking met **dove externe programmeurs**. Op die manier zorgen we ervoor dat Signbank 2.0 **up-to-date** blijft en dat het woordenboek voorzien wordt van technische aanpassingen en updates. Daarnaast zullen we erop toezien, vooral met het oog op het annoteren van het corpus, dat **ELAN en Signbank** aan elkaar kunnen worden **gekoppeld**.

Verificatieproces en interne workflow herbekijken

Voordat **gebaren** eventueel aan het woordenboek kunnen worden toegevoegd, doorlopen ze een proces waaruit moet blijken of ze al dan niet **gekend en/of gebruikt worden in VGT** en of ze dus al dan niet geschikt zijn om op het woordenboek te verschijnen. Dat verificatieproces bestaat uit verschillende onderdelen. Om het proces zo snel en efficiënt mogelijk te laten verlopen en zo meer gebaren op het woordenboek te publiceren, blijven we **het verificatieproces en het stappenplan met de interne workflow verder bijsturen**.

Een eerste onderdeel van dat proces is **Gebarometer**. Via dit bevragingssysteem krijgt een zestigtal gebarentaligen iedere dag een e-mail met daarin een gebaar dat nog niet op het woordenboek staat. Daarbij beantwoorden ze de vraag of ze het **gebaar al dan niet kennen en of ze het zelf gebruiken**. De deelnemers kunnen ook zelf opmerkingen en/of eigen regionale varianten inzenden. Deze tool was de vorige jaren al in gebruik om concrete concepten, basislexicon of gebaren te bespreken waarvan we vermoeden dat ze conventioneel zijn en dus gekend zijn/gebruikt worden in Vlaanderen. Dit systeem blijft nu ook actief.

Verder zal de **gebarencommissie** samenkomen om gebaren te bespreken en al dan niet goed te keuren. De gebaren die zij tijdens die bijeenkomsten bespreken, moeten ofwel regionale naamgebaren, gebaren voor abstracte of niet alledaagse concepten, of gebaren zijn die via Gebarometer werden bevroegd, maar waarvan minder dan 67% van de deelnemers aangeven het gebaar te kennen en te gebruiken.

Vervolgens bedden we het uitrollen van de reeds gekende **hiatenprojecten** in het verificatieproces in, zodat we meer specifieke gebaren, regionale varianten en (thematisch) vakjargon consistent en consequent via deze weg kunnen bevragen (en/of verzamelen).

Gebaren die het verificatieproces hebben doorlopen en zijn goedgekeurd, **voegen we toe aan het woordenboek met een tag 'recent toegevoegd gebaar'**. Er is op dit moment op onze algemene website al een [pagina](#) waarop deze gebaren verschijnen, maar in de toekomst willen we deze functie in het woordenboek integreren. Voor de bezoeker is het op die manier onmiddellijk visueel duidelijk welke gebaren onlangs werden toegevoegd. Met het oog op de verspreiding van de gebaren zullen we gebruikmaken van **sociale media om de recent toegevoegde gebaren onder de aandacht te brengen**. Ook zullen we op het woordenboek **categorieën uitlichten** waaraan onlangs gebaren werden toegevoegd.

Via de verschillende verificatiemethoden schatten we de komende vier jaar zo'n 3000 gebaren te kunnen bevragen. Daarvan worden er hopelijk 1/3 goedgekeurd, waarna deze gebaren op het woordenboek zullen verschijnen.

Buitenlandse contacten omtrent Signbank onderhouden

Om Signbank verder te kunnen opvolgen en onderhouden is het belangrijk om **contacten te leggen en te onderhouden met buitenlandse organisaties en teams die ook met Signbank werken**, bijvoorbeeld in Nederland en Nieuw-Zeeland.

Verder laten we ook de opvolging van de **technische en praktische ontwikkelingen omtrent het Corpus VGT** niet los. De Universiteit Gent is daarbij een belangrijke partner, door onder andere de ontwikkelingen binnen het doctoraatsonderzoek van Mathieu De Coster. Hij werkte immers aan software die het annotatieproces zou kunnen versnellen en vergemakkelijken. Dat kan op termijn leiden tot betere annotaties en betere frequentielijsten. Via concrete implementaties hopen we in de toekomst nog efficiënter en vlotter te werk te kunnen gaan en het annotatieproces te versnellen. Sinds 2023 staat het VGTC bovendien in voor de praktische opvolging van het corpus. Deze taak blijven we in de toekomst dan ook verderzetten.

Taalgebruik van dove/slechthorende gebarentalige jongeren onderzoeken

Uitbreiding van het corpus met data van dove/slechthorende gebarentalige jongeren

Uit observaties weten we dat VGT de afgelopen jaren sterk is **geëvolueerd**. Dat geëvolueerde taalgebruik willen we nu documenteren aan de hand van het taalgebruik van dove/slechthorende jongeren. Allereerst willen we enkele **grammaticale mechanismen** - zoals toegepast door jongeren - beschrijven, en daarnaast nagaan **welke factoren van welke invloed** zijn (geweest) op het geëvolueerde taalgebruik.

Aangezien de bestaande corpusopnames een kleine tien jaar oud zijn, dringen **nieuwe opnames** zich voor dit onderzoek op. Concreet zullen twaalf jongere **gebarentaligen tussen 18 en 25 jaar** deelnemen, onder wie zes mannen en zes vrouwen.

Voor deze nieuwe opnames zullen we opdrachten die voor het Corpus VGT werden gebruikt en nuttig zijn voor onze onderzoeksvragen selecteren. Deze zullen we verder aanvullen met nieuwe opdrachten en thema's/gespreksonderwerpen. Voor het vinden van informanten willen we een beroep doen op ons netwerk, zoals onder andere Doof & Jong Vlaanderen. Na afloop zullen we de opnames monteren en annoteren.

Descriptief onderzoek naar het taalgebruik van dove/slechthorende gebarentalige jongeren

Met het oog op onderwijs, vorming en ons eigen lexicografisch onderzoek, is er een blijvende nood aan **geüpdatet/recent grammaticaal basisonderzoek**. Dat betekent dus onderzoek naar het huidige VGT-gebruik. Daarom willen we op basis van de nieuwe corpusopnames **descriptief grammaticaal onderzoek doen naar het taalgebruik van dove/slechthorende gebarentalige jongeren**. Om te bepalen op welke toegepaste onderzoeksonderwerpen - onderwerpen met een concreet en onmiddellijk toepasbaar resultaat - we ons zullen toespitsen, hebben we twee strategieën. Enerzijds werken we data-gedreven, anderzijds bekijken we welke mechanismen nog niet/onvoldoende werden beschreven (en van belang zijn voor onderwijs, vorming en ons eigen lexicografisch onderzoek).

Toegepast onderzoek naar (één van) de factoren die het taalgebruik van dove/slechthorende gebarentalige jongeren beïnvloeden

Daarnaast willen we, op basis van de verzamelde data, nagaan welke factoren van welke invloed zijn (geweest) op het taalgebruik van jongeren. Een mogelijke invloedsfactor waar we bijvoorbeeld aan denken, is het (steeds frequentere) **internationale contact** tussen dove/slechthorende gebarentalige jongeren onderling. Wij vermoeden dat jongeren, door over de grenzen heen met elkaar te communiceren, meer gebaren, constructies en structuren uit andere gebarentalen zullen overnemen in hun dagelijkse VGT-gebruik. Daarnaast is het niet ondenkbaar dat ook het **Nederlands** het lexicon en de structuur van VGT beïnvloedt. Welke invloedsfactor we (in welke mate) onder de loep nemen, laten we vooral van de verzamelde data afhangen.

Om de onderzoeksresultaten te kunnen toepassen, zullen we na afloop van het onderzoek een **vorming/workshop** voor dove/slechthorende gebarentalige jongeren rond 'taalbewustzijn' organiseren.

Contacten en samenwerking met academische onderzoekers en onderzoeksinstituten

Het is een meerwaarde om stevige relaties te onderhouden en kennis en expertise uit te wisselen met Vlaamse universiteiten en hogescholen die (af en toe) onderzoek naar de Vlaamse Gebarentaal doen. De **taalgroep VGT van de KU Leuven** is een eerste belangrijke partner. De samenkomsten die in het verleden werden georganiseerd, willen we tweemaandelijks op de agenda blijven zetten. Ook met de **Universiteit**

Gent, waar onderzoek naar de Vlaamse Gebarentaal wordt uitgevoerd en waarmee we goede contacten hebben, blijven we overleggen en samenwerken. De contacten binnen de KU Leuven en UGent zijn echter steeds met dezelfde mensen, binnen een beperkt aantal faculteiten. De komende jaren streven we dan ook naar een **breder bekendheid binnen de twee universiteiten**.

Anderzijds willen we ook verkennende gesprekken aangaan met **andere instellingen voor hoger onderwijs** waar zo nu en dan **gebarentaalonderzoek** wordt uitgevoerd. Zo krijgen we de kans om onze **organisatie en werking toe te lichten** en kunnen we net als voorheen **onderzoeksonderwerpen blijven aanreiken** die vanuit de eigen werking interessant lijken om te onderzoeken in een bachelor- of masterproef. Hoe dan ook willen we de **wil tot ondersteuning en samenwerking bij VGT-gerelateerde projecten en bij het kenbaar maken van onderzoeksresultaten** benadrukken, uiteraard afhankelijk van de specifieke onderzoeksfocus en van het thema.

Om op de hoogte te blijven van onderzoek(sresultaten) van Vlaamse onderzoekers die werken rond VGT, Deaf Studies en andere gebarentalen zal het VGTC tweejaarlijks een **workshop** organiseren waarin onderzoekers op **informele toon presentaties** kunnen geven over hun eigen werk. Dat zal gebeuren in samenwerking met bestuurslid en onderzoeker dr. Beatrijs Wille (UGent). Het VGTC neemt dus een verbindende rol op zich en blijft zo investeren in de verdere uitbreiding van de bestaande kennis en expertise.

2

*Het VGTC onderneemt acties ter
ontwikkeling van VGT en ondersteunt
initiatieven van andere actoren ter
ontwikkeling van VGT*

Investeren in naamsbekendheid en uitstraling, zowel binnen de gebarentaalgemeenschap als binnen de bredere maatschappij

Het VGTC is actief op **Instagram** en **Facebook**, waar we de laatste jaren heel wat extra volgers en likes kregen. Toch voelen we dat het nog steeds opportuun is om van deze kanalen gebruik te maken om het VGTC nog **breder bekend** te maken, zowel binnen de **gebarentaalgemeenschap** als binnen de **ruimere maatschappij**. Op een informele manier willen we mensen een blik geven in onze **interne werking** en **kennis over de Vlaamse Gebarentaal** blijven delen. De komende jaren voorzien we een tweemaandelijks bijeenkomst van enkele collega's waarop een planning en voorbereiding wordt gemaakt van de posts die de komende weken zullen verschijnen. Indien mogelijk en relevant wordt er thematisch gewerkt.

We volgen hedendaagse **trends in sociale mediagebruik** ook op om eventueel op de kar van populaire ontwikkelingen te springen. Daarnaast zullen we nadenken over acties, manieren en strategieën om nog **meer volgers** te verkrijgen en met onze posts dus meer mensen te bereiken, bijvoorbeeld via advertenties op sociale media. De sociaalnetwerksite die inmiddels werd omgedoopt tot X, zullen we tot slot sporadisch gebruiken om relevant nieuws rond ons onderzoek met de internationale academische wereld te delen en wanneer nodig ook met het oog op het bereik en beleidsbeïnvloeding van politici en beleidsmakers.

Naast sociale media willen we gebruikmaken van het sterke **netwerk** dat we de afgelopen jaren uitbouwden. Dat we op organisatorisch niveau in goed contact staan met verschillende organisaties, betekent natuurlijk nog niet dat we als organisatie bekend zijn bij de leden, volgers, geïnteresseerden van deze verenigingen. Door communicatie over onze werking via hun kanalen (sociale media, nieuwsbrieven) en door de gezamenlijke organisatie van evenementen, pogen we in de toekomst een **ruimere doelgroep** te bereiken.

Onze **website** blijven we onderhouden om op die manier een zo transparant mogelijk beeld te geven van de thema's waarmee het VGTC bezig is. Daarbij willen we inzetten op nog **meer aanbod in Vlaamse Gebarentaal** op onze website, om op die manier **maximaal toegankelijk** te zijn voor gebarentaligen en VGT zichtbaarder te maken.

Acties ter ontwikkeling van VGT opzetten

Investeren in en promoten van verhalen in VGT

Omdat dove en slechthorende kinderen en jongeren tegenwoordig **te weinig kansen**

krijgen om **in/met VGT op te groeien**, is het meer dan ooit belangrijk dat zij in hun omgeving zo veel mogelijk worden blootgesteld aan een kwalitatief aanbod Vlaamse Gebarentaal. Ook de **positieve effecten van voorlezen** op de taalontwikkeling staan buiten kijf. Daarom laten we het aanbieden van **verhalen in VGT** niet los. De in 2023 gelanceerde app 't Gebarenhutje zal jaarlijks met een à twee verhalen worden uitgebreid. We proberen ieder jaar minimaal één subsidieaanvraag voor doelgroepgerichte literaire publicaties van Literatuur Vlaanderen in te dienen. De effectieve productie besteden we uit aan een externe vertaaldienst, de coördinatie en distributie vallen onder de verantwoordelijkheid van het VGTC.

Vervolgens willen we deze actie benutten om de Vlaamse Gebarentaal meer zichtbaar te maken in de maatschappij. Daarvoor zullen we inzetten op de uitbouw van een netwerk met de Vlaamse **bibliotheken**. Door stickers met QR-codes te ontwikkelen die leiden naar de video met het verhaal in Vlaamse Gebarentaal, zetten we in op de **distributie van het VGT-aanbod**. Deze kunnen namelijk op de boeken gekleefd worden waarvan er een versie in VGT bestaat, waardoor dit aanbod veel breder verspreid geraakt.

Om jongeren te stimuleren tot meer **creatief taalgebruik** en hen meer **met taal aan de slag** te laten gaan, bekijken we de mogelijkheden om een **verhalenwedstrijd** te organiseren, in lijn met de verhalenwedstrijd die vroeger voor de Vlaamse Gebarentaal al eens werd georganiseerd. Daarbij stelden kinderen en jongeren zelf een verhaal in de Vlaamse Gebarentaal samen. Bij de dovenscholen en organisaties voor dove en slechthorende kinderen en jongeren gaan we het enthousiasme en de bereidwilligheid tot deelname hieraan na, waarna deze activiteit al dan niet effectief georganiseerd zal worden.

Organisatie en ondersteuning van gebarentalige evenementen

De afgelopen jaren organiseerde en ondersteunde het VGTC **gebarentalige evenementen**, waarvan sommige intussen een vaste waarde zijn geworden binnen onze werking. In de periode 2024-2027 willen we de volgende evenementen (blijven) organiseren:

- **Gebaar van het Jaar**: voor het ‘Gebaar van het Jaar’ sturen Vlaamse gebarentaligen elk jaar **nieuwe of populaire gebaren** in, waaruit het VGTC vervolgens een shortlist van vijf genomineerde gebaren samenstelt. Via deze actie willen we dove en slechthorende gebarentaligen laten **nadenken over hun eigen taal**. Het gebaar dat het meeste aantal stemmen krijgt, wordt uitgeroepen tot winnaar. Net zoals vroeger nemen we de organisatie jaarlijks op ons.

- **30 jaar VGTC**: voor onze dertigste verjaardag in 2027 zullen we feest vieren, wellicht gecombineerd met de studiedag rond ons onderzoekswerk.
- **Evenementen n.a.v. de verjaardag van de erkenning van VGT**: ieder jaar op 26 april plant het VGTC een kleine actie om de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal te vieren. In 2026 organiseren we een groot evenement, al dan niet in samenwerking met diverse partners, om de **twintigste verjaardag van de erkenning** te vieren. Dit kan eventueel geïntegreerd worden in het ‘**Gebarenfestival**’ dat specifiek wordt opgezet rond deze feestelijke gelegenheid. In 2023 werd voor het eerst een Gebarenfestival in samenwerking met Visual Box georganiseerd, naar aanleiding van de vijftiende verjaardag van het VGTC. Afhankelijk van de evaluatie ervan in de loop van 2024, bekijken we de mogelijkheden om hiervan een terugkerend evenement te maken.

Verder zullen we de onderstaande evenementen ondersteunen:

- **Werelddovendag**: net zoals in het verleden zal het VGTC ook in de toekomst jaarlijks deelnemen aan Werelddovendag, georganiseerd door Doof Vlaanderen. Het VGTC is telkens aanwezig met een **infostand** en kan afhankelijk van het specifieke thema een **activiteit** organiseren.
- **VGT Kermis**: in 2022 organiseerde Doof & Jong voor het eerst Vlaamse

Gebarentaal Kermis, waar iedereen - jong, oud, gebarentalig, niet-gebarentalig, doof, slechthorend, horend - kon genieten van kermispelletjes, workshops, activiteiten, voorleesmomenten, foodtrucks enzovoort. Op dit evenement, dat ze graag tweejaarlijks willen blijven organiseren, wil het VGTC medewerking verlenen door onder andere het organiseren van een **workshop Vlaamse Gebarentaal**.

Ondersteuning van talige evenementen uit de brede maatschappij

Binnen de brede maatschappij is er de laatste jaren steeds meer aandacht voor **meertaligheid**. Het beheersen van meerdere talen wordt over het algemeen als een grote troef beschouwd. Om het idee van de meerwaarde van een tweetalige opvoeding in Nederlands en VGT nog meer te verspreiden, kan het voor ons interessant zijn om de komende jaren minstens twee keer deel te nemen aan **studiedagen en evenementen** omtrent dit thema. Op die manier kunnen we door middel van presentaties, een infostand, deelname aan een panelgesprek enzovoort het belang en de voordelen van een tweetalige opvoeding met Nederlands en Vlaamse Gebarentaal voor dove en slechthorende kinderen een forum geven. Anderzijds draagt het ook bij aan onze expertiseopbouw.

Sensibilisering rond de Vlaamse Gebarentaal

Kennis verspreiden rond de Vlaamse Gebarentaal

Net zoals we dat in 2021 deden, willen we de komende jaren geregeld **wist-je-datjes** posten, om op die manier te zorgen voor meer **kennis over de Vlaamse Gebarentaal**. Op een dag geen verbaasde blikken meer krijgen wanneer iemand verneemt dat er niet slechts één universele gebarentaal bestaat, is daarbij een van onze na te streven doelen. Wanneer we deze enkel verspreiden via onze kanalen op Facebook en Instagram, bereiken we daarmee niet volledig het beoogde doelpubliek. Onze huidige volgers hebben meestal al (een beperkte) kennis over VGT of er minstens interesse in, dus het is net belangrijk om andere mensen te bereiken. Daarvoor zullen we onder meer werken met **advertenties** op onze socialemediakanalen.

In het verleden maakte het VGTC in samenwerking met een docent van de taalgroep VGT een reeks vlogs over gebaren met een verplichte orale component (GOC), beter bekend als **GOC-time**. In deze luchtige video's lichtten ze telkens het gebruik en de mogelijke contexten waarin bepaalde GOC's gebruikt kunnen worden toe. Deze vlogs zullen door beide partijen nieuw leven ingeblazen worden. Met deze vlogs leren niet alleen Vlaamse dove en slechthorende gebarentaligen iets bij over hun taal, ze zijn ook een nuttige bron van informatie voor tweedetaalleerders.

In 2022 publiceerde Fevlado-Diversus **‘Hoe zoenen doven?’**, geschreven door Ingeborg Scheiris en geïllustreerd door Bruno Termonia. Het boekje biedt op komische wijze een antwoord op de meest gestelde vragen over dove mensen, gebarentalen enzovoort. Het kreeg een herziening in 2013, maar een tiental jaar leek een informatie-update ons niet te misstaan. In 2023 startte Ingeborg in samenwerking met het VGTC met een grondige herwerking van de inhoud. De dove illustrator Ingeborg Ledolter zal deze keer instaan voor de illustraties. Het werk van dit sterke Ingeborg-team zal in 2024 gefinaliseerd worden, waarna we het ludieke boek opnieuw te koop zullen aanbieden.

Inzetten op een bredere verspreiding van het belang van VGT in opvoeding en onderwijs voor kinderen en jongeren, VGT-verwerving

Al in je eerste levensweken onderworpen worden aan een test? Die prestatiedruk wordt met de papelepel meegegeven, zou je denken. Al valt de test waarover we het hebben de gehoorstest bij Kind en Gezin, heus wel mee. De kleintjes merken er amper iets van. Maar wanneer het resultaat dubbel afwijkend blijkt te zijn, volgt er een **doorverwijzing** naar een centrum gespecialiseerd in gehoorproblemen. We stelden echter vast dat er in de verschillende referentiecentra **weinig tot geen aandacht is voor de Vlaamse Gebarentaal**. Ondanks de vele wetenschappelijke bewijzen en mooie praktijkvoorbeelden die de nood aan en meerwaarde van VGT voor dove en slechthorende kinderen en hun omgeving aantonen, leeft de overtuiging van een tweetalige opvoeding met Nederlands en VGT nog steeds te weinig. In 2022 verspreidde de Adviescommissie VGT een **visietekst** omtrent meertalig opvoeden met Vlaamse Gebarentaal bij dove en slechthorende kinderen. **Sensibilisering** van het belang van VGT in opvoeding en onderwijs voor dove en slechthorende jongeren blijft hoe dan ook nodig. De komende jaren willen we daarvoor de krachten bundelen met Doof & Jong en Doof Vlaanderen. In het verleden werkte Doof Vlaanderen binnen een project immers de website **‘Mijn kind is doof’** uit, waarop ouders en bij uitbreiding de brede omgeving van dove kinderen een schat aan informatie rond tweetalig opvoeden in Nederlands en VGT kunnen terugvinden. Helaas geniet die nog een te beperkte bekendheid en vinden te weinig gezinnen hun weg ernaartoe. Samen zullen we nadenken over strategieën en methoden om ouders en referentiecentra beter te informeren en bereiken.

3

Het VGTC neemt een actieve rol in het ontsluiten van het toegepast wetenschappelijk onderzoek en de kennis over de Vlaamse Gebarentaal naar de dovengemeenschap, de brede maatschappij en de academische wereld

Rapportering over en ontsluiting van wetenschappelijk onderzoek voorzien

Rapportering over en ontsluiting van academisch wetenschappelijk onderzoek

Het VGTC stelt vast dat wetenschappelijk gebarentaalonderzoek de doorsnee gebarentalige nog steeds niet voldoende bereikt. In de toekomst willen we dus nog meer inzetten op het ontsluiten daarvan. Prioritair is het toegankelijk verspreiden van resultaten van **onderzoek dat we zelf uitvoerden**.

Anderzijds willen we ook relevant **onderzoek van buitenaf** de aandacht geven die het verdient. Onder andere via de bijeenkomsten met onderzoekers die onderzoek doen naar VGT, Deaf Studies en gebarentalen willen we deze academici er ook toe aanzetten om in samenwerking met het VGTC hun onderzoek in VGT te ontsluiten via een **vlog, workshop, lezing,....** Een eventuele vertaling naar een **concrete tool** die in de praktijk ingezet kan worden, behoort ook tot de mogelijkheden. Daarnaast kunnen **bachelor- en masterproeven** van studenten interessante onderzoeksresultaten opleveren. Aan het begin van ieder academiejaar zullen we daarom contact opnemen met Vlaamse universiteiten en hogescholen om na te gaan of er het voorbije schooljaar onderzoek werd afgerond dat de moeite waard is om verder bekend te maken. In overleg met de universiteit en student wordt dit daarna verder geconcretiseerd.

Het ontsluiten moet gebeuren op een zo boeiend mogelijke manier, bijvoorbeeld door een interview met de onderzoeker. Daarmee werd in het verleden, met het format **'VGT aan tafel'** reeds geëxperimenteerd. Ook in de toekomst willen we nog meer verschillende Vlaamse onderzoekers de kans geven om op een boeiende en toegankelijke manier over hun onderzoekswerk te vertellen.

In het verleden werkte het VGTC samen met de KU Leuven en de UGent aan een

maatschappelijk valorisatieproject. De bedoeling daarvan is om het bestaande videoboek - (grammaticale) informatie over de Vlaamse Gebarentaal gepresenteerd in VGT door middel van video's - te updaten met **wetenschappelijk onderzoek van de afgelopen jaren.** Na het finaliseren van alle informatie zal alles in VGT via onze website worden verspreid. De behandelde thema's belichamen uiteraard nog maar een deel van de grammatica van de Vlaamse Gebarentaal. Daarom zal achteraf bekeken worden of het nuttig is om ook nog met andere grammaticale onderwerpen aan de slag te gaan.

Organisatie van een studiedag rond het onderzoekswerk

Het VGTC engageert zich om binnen de beleidsperiode minimaal één **studiedag** te organiseren waarin we de resultaten en de stand van zaken van ons onderzoek in de kijker zetten. Thema's die aan bod kunnen komen zijn bijvoorbeeld: het taalgebruik van gebarentalige jongeren; het corpus VGT; de verklarende labels op het woordenboek en Signbank 2.0. Aangezien we daarmee een zo breed mogelijk publiek willen informeren, werken we mogelijk samen met organisaties zoals Doofbewust.

Inzetten op kennisverspreiding over en van VGT

Blijvend aanbod van de online cursus Leren Visueel Communiceren (LVC) voor ouders/de omgeving van dove en slechthorende baby's en peuters van 0 tot 3 jaar

De **online cursus LVC** blijft in de toekomst deel uitmaken van ons aanbod. Deze cursus richt zich in de eerste plaats op **horende ouders van een doof kind tussen 0 en 3 jaar**, en bij uitbreiding op **de brede omgeving** van het kind. De cursus wil ervoor zorgen dat de horende volwassene en het dove kind een manier vinden om te communiceren die voor hen allebei aangenaam en duidelijk is. De ouders leren bijvoorbeeld verschillende technieken om op een **visuele manier** de aandacht van het kind te trekken en vast te houden. Verder leren ouders de **eerste gebaren en grammaticale principes van VGT**, samen met heel wat **tips** voor in het dagelijkse leven. Indien opportuun en haalbaar gaan we aan de slag met de feedback die we tijdens de impactevaluatie in 2022 verzamelden, aangevuld met een eigen kritische evaluatie van de inhoud, om tot een licht herziene versie te komen. **Verbeterpunten** waarvan we reeds op de hoogte zijn, zijn bijvoorbeeld minder lange Nederlandse teksten gebruiken en meer gebarenschat rond bepaalde dagdagelijkse thema's voorzien. Voor het inwilligen van de nood aan contact tussen ouders, rekenen we op de **begeleidingsdiensten** waarmee we voor hun RTH-pilootproject samenwerken (zie p. 37).

Aanbieden van initiatiecursussen VGT

Sinds de overheveling van de subsidie en opdracht van Doof Vlaanderen Vorming naar

het VGTC, stond het VGTC al enkele jaren in voor het organiseren van **cursussen Vlaamse Gebarentaal**, bestaande uit een eerste en tweede jaar met telkens twintig lessen. Vanaf schooljaar 2024-2025 kiest het VGTC voor een nieuwe formule, met **initiatielessen VGT op vraag** van organisaties, verenigingen, scholen en bedrijven. We willen ons aanbod ook bekend maken bij **socio-culturele vormingsorganisaties** die onze lessen via hun eigen aanbod kunnen programmeren.

Deze verandering heeft verschillende redenen, waaronder het tekort aan lesgevers door het vrijwilligersstatuut, de niet-afdoende vergoeding enzovoort. Als gevolg daarvan kunnen we lang niet alle geïnteresseerden bedienen, en niet altijd de kwaliteit garanderen die we nastreven. Vervolgens bestaat de doelgroep die het VGTC bereikt voor het grootste deel uit geïnteresseerden die in hun dagelijkse leven weinig contacten hebben met dove mensen. Uit de impactevaluatie van 2022 bleek dan ook dat velen de kennis snel blijken te verliezen door het gebrek aan kansen om hun vaardigheden te onderhouden. Dat leidde tot de conclusie dat het resultaat dat we met de cursusreeks van twintig lessen bereiken, namelijk **meer bewustzijn rond gebarentalen en dove en slechthorende gebarentaligen**, en het opdoen van **basisvaardigheden om visueel en in VGT te communiceren** met dove en slechthorende mensen bij sporadisch contact, niet fundamenteel anders zal zijn bij een kortere lessenreeks.

Door het cursusaanbod met twintig lessen te laten uitdoven, komt er bovendien ruimte vrij om te **investeren** in andere mogelijkheden om **Vlaamse Gebarentaal dichter bij de mensen** te brengen (zie p. 35-36) en een grotere groep mensen te kunnen bedienen met een kwalitatief aanbod. Uit de omgevingsanalyse blijkt namelijk dat de opleidingen VGT binnen de CVO's nood hebben aan meer ondersteuning. Ook de Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal stelde dit vast en verspreidde in 2023 een geïntegreerd **advies** met betrekking tot een kwalitatief aanbod onderwijs VGT voor horende volwassenen. Op vraag van de Adviescommissie zal het VGTC hier een verbindende rol opnemen en een overleg met de scholen organiseren. Verder kunnen we op die manier ook de mogelijkheid bekijken om het VGT-onderwijs sterker aan het **Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen (ERK)** te verankeren. Door aan de taal specifieke niveaus te koppelen kan een bepaald taalbeheersingsniveau binnen het werkveld ook gemakkelijker als criterium worden vooropgesteld. Daarmee is een kwalitatieve vervolgcursus op ons aanbod verzekerd. Dit en ook andere acties (zie p. 35-36) zullen leiden tot een **kwaliteitsverbetering van de opleidingen VGT aan de CVO's**, wat dan weer bijdraagt tot de opwaardering

van de status van de taal.

We zullen investeren in het samenstellen van **vaste, thematische pakketten per sector**. Zo zullen we bijvoorbeeld lessen uitwerken met als focus een doofvriendelijk en gebarentalig onthaal; vormingen voor de zorgsector; vormingen voor bedrijven met dove/slechthorende personeelsleden enzovoort. We zullen dit ook duidelijk op die manier op onze website weergeven. Daarmee willen we ook het onderscheid met de vormingen van Doof Vlaanderen, die zich vooral toespitsen op doof-zijn en niet specifiek op Vlaamse Gebarentaal, eenduidiger meegeven. Voor het materiaal kunnen we deels putten uit het bestaande materiaal van de vroegere cursus en vormingen op maat.

Er zal keuze zijn tussen een initiatie van één tot drie uur of een korte lessenreeks van vijf lessen van twee uur. Bij beide opties zal telkens een deel **theorie** voorzien worden, om daarna **basisgebaren** aan te leren, al dan niet toegespitst op een specifieke sector.

Voor deze vormingen schakelen we zowel **collega's** als **vrijwilligers** uit de lesgeverspool van de cursussen VGT in. Indien de nood aan meer lesgevers ontstaat, zullen we een oproep lanceren om nieuwe lesgevers te werven. Nadat uit een screening blijkt dat zij het juiste profiel hebben en over de gevraagde vaardigheden beschikken, bieden wij hen een korte vorming over de inhoud en aanpak van de initiatielessen aan, aangevuld met meer algemene informatie rond didactiek, taalbewustzijn,...

Ontwikkeling van lesmateriaal VGT voor verkoop

Uit verschillende contacten blijkt dat meer **kwalitatief lesmateriaal over en in de Vlaamse Gebarentaal** binnen het Vlaamse onderwijslandschap welkom is. De komende jaren wil het VGTC lesgevers daarom ondersteunen door op basis van onze kennis en expertise lesmateriaal samen te stellen. Daarbij willen we bijzondere aandacht schenken aan een **modulaire insteek** en de **digitalisering** zo veel mogelijk omarmen, zodat lesgevers het materiaal flexibel en passend bij hun eigen noden kunnen gebruiken. Om dit te bereiken, zullen we mogelijk een **digitale databank** opstarten.

Om precies te kunnen bieden wat nodig en gewenst is, zullen we aan het begin van de beleidsperiode de **markt verkennen** door individuele (zelfstandige) lesgevers en scholen te bevragen.

We richten ons daarbij op **verschillende doelgroepen**. Onze eerste focus ligt op de **middelbare scholen**. Ondanks de mogelijkheid om sinds enkele jaren een **keuzevak**

Vlaamse Gebarentaal in te richten, gebeurt dat in veel scholen nog niet. Deze optie is nog niet in alle scholen voldoende bekend. Sommige scholen zijn er wel al mee van start gegaan, maar communiceren niet duidelijk over het aanbod, of bieden het niet altijd aan op een na te streven manier, bijvoorbeeld door het inschakelen van een leerkracht die zelf slechts heel beperkt de VGT machtig is. Tot nog toe kunnen scholen weinig tot niet terugvallen op goede praktijkvoorbeelden, waardoor ze de stap dikwijls niet durven te zetten. Er is een gebrek aan kennis, dove/slechthorende gebarentalige lesgevers, lesmateriaal enzovoort. Bijgevolg maken we van lesmateriaal hiervoor onze eerste prioriteit. Op deze manier werken we ook aan sensibilisering en geven we mensen de kans om al op jongere leeftijd VGT te leren, wat tot nog toe meestal pas vanaf volwassen leeftijd was. Verder behoren de **opleidingen VGT van de CVO's** tot onze focus.

Tot slot kan een kwalitatief lessenpakket voor dove/slechthorende geïnteresseerde lesgevers mogelijk ook een stimulans zijn en drempels verlagen om als **zelfstandige lesgever** aan de slag te gaan. Dat idee is gebaseerd op de aanpak van onze noorderburen. Het Nederlands Gebarent centrum (NGC) leidt zelf geen lesgevers op - die kunnen immers terecht bij de bestaande docentenopleiding aan de Hogeschool Utrecht - maar **verkoopt wel cursussen aan opgeleide docenten** die door de eigen medewerkers gescreend en geselecteerd worden. De leerkrachten zijn zelf verantwoordelijk voor het organiseren van de cursussen en kopen werkboeken voor de cursisten aan bij het NGC. Bij de verkoop blijven wij het belang van dove/slechthorende gebarentalige leerkrachten voor het aanleren van VGT in de verf zetten.

Het materiaal omvat steeds een **docentenhandleiding en een werkboek voor de leerlingen/cursisten**, en wordt rechtstreeks via het VGTC aangekocht aan een interessante prijs.

Investeren in opleiding voor dove en slechthorende professionals

Investeren in goed opgeleide dove en slechthorende lesgevers

Een volgend knelpunt dat het werkveld meermaals aanhaalde, was de moeilijke zoektocht naar lesgevers VGT. Omdat het belangrijk is dat VGT op een kwalitatieve manier geleerd kan worden, wil het VGTC streven naar een **opleiding voor lesgevers**. Zo kunnen zij talrijker worden ingeschakeld in het (buitengewoon) basis- en secundair onderwijs en in scholen voor volwassenenonderwijs.

We streven er de komende jaren dan ook naar dat dove en slechthorende personen de kans krijgen om een **lerarenopleiding** te volgen die **volledig toegankelijk** is,

aangepast aan de behoeften van de doelgroep, en die leidt tot een **volwaardig lerarendiploma** en een bekwaamheidsbewijs. Een specifieke vakdidactiek Vlaamse Gebarentaal mag in zo'n opleiding in Vlaanderen niet ontbreken. In het verleden was er al een krachtenbundeling tussen de **KU Leuven campus Antwerpen** en de **Hogeschool Utrecht** in Nederland. Die hogeschool organiseert immers als enige instelling in Nederland al jaren een opleiding leraar Nederlandse Gebarentaal. Door samen te werken en de opleidingsonderdelen als taalkunde en dovenscultuur van de KU Leuven aan te vullen met de onderwijskundige vakken van deze hogeschool zou er ook in Vlaanderen een volwaardige opleiding voor docenten VGT kunnen ontstaan. Dat is qua praktische haalbaarheid natuurlijk niet zo vanzelfsprekend. De komende jaren proberen we verder te onderzoeken wat de opties zijn, eventueel binnen Vlaanderen, door middel van een samenwerking met een Vlaamse hogeschool.

Om een officiële en volwaardige opleiding te verkrijgen, is er hoe dan ook **bewustwording** bij en **steun** van de **overheid en instellingen voor hoger onderwijs** nodig. Om dit te bereiken, zullen we samenwerken met de dovenscholen, scholen die (in de toekomst) tweetalig onderwijs inrichten en partners als Doof Vlaanderen en de Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal.

Om **zelfstandige, gekwalificeerde lesgevers** te ondersteunen en promoten, bekijken we de mogelijkheden voor hen om zichzelf **op onze website** te profileren. Op die manier kunnen zij gemakkelijker gecontacteerd worden om als zelfstandige lesgever aan de slag te gaan. Hoe we dit precies aanpakken, aan welke voorwaarden ze moeten voldoen en hoe dit best in harmonie kan worden gebracht met het aanbod van het VGTC zelf, wordt in de eerste helft van de beleidsperiode bekeken.

Opleiding en ondersteuning voor gebarentaalcoaches

De **RTH-thuisbegeleidingsdiensten** dienden in samenwerking met onder andere het VGTC een projectaanvraag in binnen de pilootfase voor Rechtstreeks Toegankelijke Hulp (RTH). De oproep om in te tekenen voor dit pilootproject werd in de zomer van 2022 gelanceerd door Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Hilde Crevits. Binnen dit project staat het VGTC in voor de **opleiding** van de medewerkers die als **gebarentaalcoach** werkzaam zullen zijn in de begeleidingsdiensten. Een dove of slechthorende gebarentaalcoach gaat bij gezinnen met een doof of slechthorend kind aan huis en geeft concrete tips en handvatten met betrekking tot visuele communicatie en het gebruik van Vlaamse Gebarentaal. De coaches treden op als belangrijk rolmodel en ervaringsdeskundige, en geven ouders meer vertrouwen in de toekomst van hun dove/slechthorende kind. Ook met allerhande vragen rond vrije tijd, identiteitskwesies enzovoort kunnen de ouders bij de gebarentaalcoach terecht. Eveneens kan de coach ondersteuning bieden aan dove/slechthorende ouders met

horende kinderen, bijvoorbeeld rond het gebruik van VGT als thuistaal. Via de opleiding van circa tien (halve) dagen zullen de coaches een **theoretisch inzicht** krijgen in (het verwerven van) VGT, visuele communicatiestrategieën en de vele voordelen die het gebruik ervan kan bieden aan dove en slechthorende kinderen. Er wordt stilgestaan bij de manier waarop dit naar de ouders toe best gebracht kan worden. In de opleiding zit ook een korte **stage** inbegrepen en er wordt minimaal een keer per jaar een **intervisiemoment** op poten gezet. Voor de opleiding zullen zowel medewerkers van het VGTC als externe gastsprekers ingeschakeld worden. Aanvullend kunnen wij op basis van de noden van de gebarentaalcoaches in de toekomst ook **specifieke vormingen** organiseren. Naast de toekomstige gebarentaalcoaches kunnen ook andere geïnteresseerde dove professionelen die werken met dove kinderen en jongeren de opleiding tegen betaling volgen om zich op die manier verder te professionaliseren.

Opleiding en ondersteuning voor dove en slechthorende begeleiders van taalkampen voor gebarentalige kinderen

Doof & Jong wil inspelen op de vraag naar meer mogelijkheden voor dove en slechthorende kinderen en jongeren om VGT te leren. De organisatie zal in de toekomst voor deze doelgroep daarom **taalkampen** organiseren en wil daarvoor de hulp van het VGTC inschakelen. Het VGTC zal ondersteunen door het aanbieden van een of enkele **workshops voor de animatoren**. Daarin willen we hen tips en tools aanreiken om zo veel mogelijk VGT aan te bieden doorheen de verschillende speelse activiteiten. Naast het belichten van het theoretische perspectief, willen we hen vooral praktische handvatten aanreiken. Voorts zullen we aandacht schenken aan taalattitude, bewustmaking bij kinderen over het belang van VGT enzovoort. Voor deze opleiding zullen we gebruikmaken van bestaand materiaal dat bij dergelijke initiatieven in het verleden werd ontwikkeld.

Deze opleiding kan bovendien nuttig zijn voor de **begeleiders van de (zomer)kampen** die Doof & Jong al jaren organiseert. Ook daar bestaat de groep deelnemers uit een bonte mix van VGT-beheersingsniveaus. Daarvoor kunnen tips rond (visueel) communiceren en rond het aanzetten tot gebruik van toegankelijke en duidelijke communicatie voor iedereen van pas komen. Bij een positieve evaluatie kunnen we bekijken of deze vorming jaarlijks kan worden aangeboden aan nieuwe animatoren.

Opleiding en ondersteuning voor dove en slechthorende gebarentalige gidsen

In februari 2023 diende het VGTC een aanvraag in binnen de subsidieoproep van de Vlaamse overheid voor projecten die de positie van VGT in de samenleving verstevigen. Die stond in het teken van cultureel erfgoed. Het doel van dit project dat de naam **'Musea in VGT'** kreeg, is het tot stand brengen van een **toegankelijke**

erfgoed- en museumbeleving voor dove, slechthorende en doofblinde gebarentaligen door een aanbod in Vlaamse Gebarentaal in Vlaamse en Brusselse musea. Het VGTC wil dit bekomen door het ontwikkelen van een framework waarmee we **musea actief** kunnen **ondersteunen** in het voorzien van een **aanbod in VGT**. Deze ondersteuning spitst zich toe op a) een opleiding voor dove gidsen VGT; b) vormingen voor museum personeel, onder andere rond communicatie met de doelgroep; c) een brochure met daarin de belangrijkste informatie als naslagwerk; d) en ondersteuning op lexicaal vlak voor de gidsen VGT - met betrekking tot kunst, wetenschap en cultuur zijn er namelijk nog heel wat hiaten in het lexicon. Voor de realisatie van het project zullen we samenwerken met het museumveld, namelijk met het Gents Universiteitsmuseum (GUM), het Museum aan de Stroom (MAS), het Rubenshuis Antwerpen en Bozar Brussel. Daarnaast zullen we ook samenwerken met gebarentalige organisaties en personen, zoals Doof Vlaanderen, Dovenactie Platform en dove/slechthorende personen die ervaring hebben met het gidsen in VGT.

museavgt

Voor de uitwerking van het project dat loopt van oktober 2023 tot en met september 2024 zullen we het stappenplan en de vooropgestelde timing uit de projectaanvraag nastreven. Na afloop van het project is het uiteraard de bedoeling om dit alles duurzaam te verankeren. Zo kunnen **ook andere musea** die willen inzetten op een verbetering van hun toegankelijkheid zich later aansluiten en een beroep doen op onze expertise en op goed opgeleide dove en slechthorende museumgidsen. Via een afsluitend evenement willen we de resultaten van het project wereldkundig maken.

Het VGTC is het informatiecentrum en aanspreekpunt omtrent VGT voor binnenlandse en buitenlandse betrokkenen en belangstellenden

Ad hoc advies op maat rond de Vlaamse Gebarentaal verlenen aan derden

Diensten, organisaties, lokale overheden, studenten, geïnteresseerden enzovoort kunnen met hun **vragen rond de Vlaamse Gebarentaal** bij het VGTC terecht. Afhankelijk van de specifieke vraag wordt er verder geholpen via mail of gaan we ter plaatse voor een gesprek of vorming. We blijven ook de pagina met **veelgestelde vragen** op onze website verder aanvullen en actualiseren, zodat we daar indien mogelijk gemakkelijk naar kunnen doorverwijzen.

Indien we vragen ontvangen die niet (rechtstreeks) gerelateerd zijn aan (de taalkunde van) de VGT of aan onze werking, maar gaan over het inschakelen van tolken, het maken van vertalingen naar VGT enzovoort, **verwijzen we door** naar de passende instantie, zoals het CAB, Visual Box, de universiteiten, Doof Vlaanderen,...

Expertise verlenen bij de bewaking en screening van VGT-niveau

Optreden als regulator die waakt over de kwaliteit van vertalingen in de Vlaamse Gebarentaal

Eind 2021 publiceerde de Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal een **beleidsadvies** omtrent de kwaliteit van vertaling naar Vlaamse Gebarentaal. De minister van Cultuur, Dhr. Jan Jambon, reageerde daarop met de boodschap daaromtrent een rol voor het VGTC weggelegd te zien. Met de drie taken die in het advies werden omschreven in het achterhoofd, kwamen we tweemaal samen met enkele belanghebbenden. Dat leidde tot het onderstaande idee.

Deze werking is enkel van toepassing op wie vertaalactiviteiten mag uitvoeren. Dat zijn ten eerste **gecertificeerde tolken/vertalers** (die we hierna benoemen als 'vertalers') en **vertaaldiensten**. Deze vertalers hebben dus een tolkenopleiding gevolgd of zijn gelijkwaardig door ervaring op basis van twee jaar relevante ervaring binnen een erkende vertaaldienst. Ten tweede behoren daartoe **niet-gecertificeerde vertalers** die werkzaam zijn onder een gecertificeerde vertaaldienst/voor een gecertificeerde vertaler. In Vlaanderen zijn er bijvoorbeeld weinig tot geen gecertificeerde BIPOC-vertalers (Black, Indigenous, People of Color). Of denk aan sommige dove gebarentaligen zonder een diploma als vertaler die uiterst geschikt zijn om een vertaling te maken voor kinderen als doelpubliek. Door hen te laten samenwerken met opgeleide vertalers zijn

er meer mogelijkheden om de best passende vertaler voor vertaalopdrachten te vinden en krijgen meer mensen de kans om vertaalopdrachten uit te voeren.

1. Ondersteuning en promotie

Het is niet de bedoeling om via de regulator de markt te controleren of aan te sturen, maar wel om de relaties tussen het VGTC en vertalers/vertaaldiensten te bevorderen en de vertalers/vertaaldiensten te promoten. Ieder jaar bezorgt een vertaler/vertaaldienst daarom een verslag van de opdrachten die in het voorbije jaar gerealiseerd werden, met het bijhorende materiaal als bijlage. Daarop kunnen wij willekeurige **screenings** uitvoeren, waardoor er meer **transparantie** omtrent vertalingen in VGT ontstaat. Voor vertalers wordt daarmee de nood aan **feedback** ingelost. Tot slot bieden we ook talige ondersteuning, bijvoorbeeld met betrekking tot lexicon, en wordt er ongeveer om de twee jaar een bijscholing georganiseerd.

2. Kwaliteitsbewaking en -controle, met eventuele bijsturing

Een externe klacht vormt het uitgangspunt van de kwaliteitsbewaking en controle. Om de neutraliteit bij het behandelen van de klachten te bewaken, stelt het VGTC daarvoor een **klachtencommissie** aan, waarin het VGTC ook zelf vertegenwoordigd is. Enkel collega's die niet voor eigen commerciële doeleinden betrokken zijn bij de vertaalpraktijk kunnen vertegenwoordiging opnemen. Wanneer de commissie de klacht na onderzoek als terecht bestempelt, neemt ze contact op met de klant en de vertaler en overloopt samen met hen de mogelijke oplossingen.

Het uitvoeren van de willekeurige screenings en het onderzoeken van de klachten zijn complementair. Komen er niet veel klachten binnen, dan focussen we meer op de eerste deeltaak. Ligt het aantal klachten hoog, dan zullen er automatisch minder willekeurige screenings zijn.

3. Charter voor de vereiste/gewenste taal- en vertaalkwaliteit in VGT

Voor vertaaldiensten en vertalers Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zal het VGTC een **charter** met daaraan verbonden kwaliteitslabel uitwerken dat deels gebaseerd is op de internationale standaarden voor vertaaldiensten, de **ISO-normen**. Deze worden slechts ter inspiratie gebruikt, omdat ze niet volledig vertaalbaar zijn naar de context van gebarentalen. Het label omschrijft de verwachtingen van en de vereisten waaraan een professioneel vertaler moet voldoen. Wanneer een vertaler op eer aangeeft deze in acht te nemen, krijgt hij/zij een erkenning. De **lijst met erkende vertalers/vertaalbureaus** zullen we op onze website publiceren. We onderzoeken daarbij of de vertalers zelf een profiel kunnen aanmaken op onze website, zodat zij relevante informatie over zichzelf (opleiding, ervaring,...) kunnen (blijven) aanvullen. Uiteraard gaat het VGTC steeds na of de vertaler aan de vooropgestelde vereisten voldoet.

Wanneer het VGTC om advies wordt gevraagd bij het inschakelen van een vertaler, kan gemakkelijk naar deze pagina verwezen worden.

Het charter geeft verder ook weer wie deel uitmaakt van de klachtencommissie. Dat zullen minimum een vertegenwoordiger van het VGTC, een vertegenwoordiger uit de opleiding voor dove tolken en een externe expert zijn. Tot slot voegen we op de website een informatieve pagina toe rond **kwaliteitszorg** met betrekking tot vertalingen.

Een vertrouwelijke omgang met informatie en materiaal draagt het VGTC hierbij hoog in het vaandel. Verder vertrouwen we op de eerlijkheid en een goed zelfinzicht van de vertalers.

Verdere uitbouw van screenings van VGT-vaardigheidsniveau

In 2020 voerde het VGTC voor het eerst een **screening** op vlak van **gebarentaalvaardigheid** uit. De testen zijn ontwikkeld volgens de principes van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen (ERK) en zijn momenteel enkel beschikbaar voor niveau B1 (elementair niveau) en B2 (gevorderd niveau). Deze screenings willen we in de toekomst graag verder **uitbreiden**.

Deze testen komen van pas in tal van verschillende sectoren en situaties: een (kandidaat-)werknemer die zijn/haar VGT-beheersingsniveau moet aantonen; een dove of slechthorende nieuwkomer die kennis van de VGT moet bewijzen; een dove sociaal tolk die tolkt tussen VGT en een vreemde gebarentaal enzovoort. Vanuit de Federale Politie kwam bijvoorbeeld ook de vraag waar het personeel terecht kan voor testen VGT met het oog op het behalen van gecertificeerde en geaccrediteerde taalcertificaten VGT. Daarvoor deden zij vroeger een beroep op Selor (nu FOD BOSA), die die activiteit intussen echter heeft stopgezet. Uit de communicatie met het bevoegde kabinet van vice-eersteminister Petra De Sutter bleek dat de tijdsinvestering voor de tests niet in verhouding stond met het aantal effectieve tests dat werd afgenomen. Wij zullen verder contact opnemen met het bevoegde kabinet en onze bereidwilligheid tonen om het **testen van personeel van de Federale Politie** en dergelijke op ons te nemen. Met extra middelen hopen we het aanbod taalscreening zowel kwantitatief als kwalitatief verder uit te bouwen.

Hieraan gerelateerd voelde **BuBaO KIDS Hasselt** al jaren dat de school nood heeft aan een soort test waarmee het VGT-begrip van dove en slechthorende leerlingen gemeten kan worden. De school startte dan ook op basis van eigen ervaring en kennis met de ontwikkeling van een **screeningsinstrument** om de passieve kennis van de VGT in kaart te brengen, maar merkte dat ze toch de nodige feedback en wetenschappelijke onderbouwing miste. Na een gesprek met de school, beslisten we

om dit project in samenwerking met dr. Beatrijs Wille - die met haar doctoraat veel expertise opbouwde rond dit thema - verder te ondersteunen en uit te bouwen. Allereerst willen we de inhoud van de test kritisch bekijken en valideren, om de kwaliteit verder te optimaliseren. Daarnaast zien we voor ons ook een coördinerende rol weggelegd. Daartoe behoort het leggen van contacten met andere scholen en het fungeren als aanspreekpunt. Onder andere via onze **website** zullen we over het screeningsinstrument communiceren om het zo ook buiten KIDS bekend te maken en in omloop te brengen. Op onze website zal het materiaal geraadpleegd kunnen worden en zal er mogelijkheid zijn tot het bezorgen van feedback. Daarmee zorgen we voor centralisatie, zodat we vermijden dat de screening door de verspreiding een eigen leven gaat leiden en er op termijn binnen verschillende scholen zeer verschillende versies ontstaan met andere doelen voor ogen. Op een jaarlijkse bijeenkomst kunnen de ontvangen feedback en andere thema's besproken worden, altijd met respect voor het werk en de aanzet die basisschool KIDS leverde.

Ontwikkelingen rond gebarentaalonderzoek opvolgen met het oog op expertiseontwikkeling en versterking van (internationaal) netwerk

Deelname aan relevante binnen- en buitenlandse evenementen, lezingen, workshops en congressen

Net zoals in het verleden zet het VGTC in op vertegenwoordiging op binnen- en buitenlandse **evenementen, lezingen, workshops en congressen**. Door op die manier relevante ontwikkelingen rond gebarentalen en gebarentaalkunde op te volgen, bouwen we aan meer kennis en expertise. Door uitwisseling van kennis en ideeën wordt ook ons (internationaal) netwerk versterkt. Onder andere met het oog op samenwerkingen is dat een meerwaarde. We streven naar de deelname aan ongeveer **twee evenementen per jaar**, los van samenkomsten voor projecten waarbij we hoe dan ook reeds betrokken zijn. We kunnen zowel lezingen en workshops bijwonen, als zelf presentaties verzorgen. Aan de hand van (een) studiedag(en) willen we bovendien onze eigen werking in de kijker zetten (zie p. 33).

Uitwisselen en samenwerken met partners, onder andere via internationale projecten

Naast het onderhouden van academische relaties (zie p. 22) willen we ook andere (internationale) partners niet uit het oog verliezen. Over de hele wereld zijn er immers verschillende **(onderzoeks)centra** die gebarentalen bestuderen en promoten. Ook de verschillende binnenlandse dovenscholen, begeleidingsdiensten, associaties voor dove en slechthorende kinderen, jongeren en volwassenen beschikken over veel

knowhow. De komende jaren willen we dan ook nog meer inzetten op **uitwisseling en samenwerking** om op die manier van elkaar te leren.

Een voorbeeld is de Europese samenwerking via **Erasmus+** om een platform te creëren waarop landeigen gebaren gedeeld en geraadpleegd kunnen worden (zie p. 16)

Verder blijven we gebarentaalonderzoek opvolgen om indien wenselijk mee te werken aan (internationale) projecten. **Gebarentaaltechnologie** is momenteel een hot topic waarrond heel wat leeft. Afhankelijk van het soort project, zullen we de kans dan ook niet onbenut laten om onderzoek en projecten op te volgen of eraan deel te nemen. Daartoe behoort mogelijk ten eerste de SBO-aanvraag samen met de KU Leuven, Ugent en het Instituut voor de Nederlandse Taal. Het programma **Strategisch BasisOnderzoek (SBO)** betreft vernieuwend onderzoek dat in geval van wetenschappelijk succes een vooruitzicht biedt voor latere economische of maatschappelijke toepassingen. De vooropgestelde doelen van het project zijn de volgende: een verbetering in gebarentaalanalyse, een verbetering in gebarentaalherkenning, een verbetering van gebarentaalvertaling, verbeteringen in de annotatiemethodologie, en tot slot een betere representatie van de taal in de vorm van het corpus verkrijgen. Welke rol het VGTC daarin precies kan opnemen, wordt momenteel vormgegeven. Daarnaast verleende het VGTC in 2023 ook medewerking aan een aanvraag binnen de **amai-projectoproep** voor een project dat zich richt op artificiële intelligentie, gebarentaalherkenning enzovoort. Afhankelijk van een eventuele goedkeuring gaan we samen met de partnerorganisatie aan de slag.

Ook de uitrol van het **tweetalig onderwijs Nederlands - VGT** volgen we in de toekomst graag van dichtbij op, aangezien dit een impact heeft op de taal.

Rond andere actuele, relevante gebarentalige thema's wil het VGTC ook deel

uitmaken van denktanks. Op verschillende manieren proberen we zo op de hoogte te blijven van de nieuwste ontwikkelingen en bouwen we onze expertise uit.

Standpunten omtrent relevante thema's publiceren

Af en toe duiken er **in de pers, op sociale media,...** thema's met betrekking tot gebarentalen/de Vlaamse Gebarentaal, meertaligheid enzovoort op. Als kennis- en expertisecentrum vinden we het belangrijk om daar gepast op te reageren en daaromtrent een wel onderbouwd **standpunt** naar buiten te brengen. Daarom volgen we hedendaagse ontwikkelingen nauwgezet op om daar op het juiste moment op te kunnen inspelen. De nieuwe standpunten, die bijvoorbeeld kunnen gaan over tweetalig opvoeden/onderwijs, taalverandering, International Sign,... voegen we toe op onze pagina met **standpunten**.

Ondersteunen van de tolken Vlaamse Gebarentaal op de VRT via de samenwerkingsovereenkomst

De samenwerking met de Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie die in 2021 van start ging, wordt de komende jaren verder gezet. Het is immers belangrijk om te blijven investeren in een **kwalitatief en begrijpelijk nieuwsaanbod**. We werken samen op drie terreinen: 1) de **begeleiding van tolken** Vlaamse Gebarentaal-Nederlands; 2) bijstand bij de **selecties** van de tolken; en 3) **opleiding** van de tolken. Concreet begeleiden we de tolken door middel van tweemaandelijks feedback op hun geleverde werk. Daarnaast bieden we dagelijkse ondersteuning, voornamelijk bij lexicale vragen tijdens de voorbereiding van de vertolkingen van het Journaal of Karrewiet. Ten slotte geven we de tolken een tweetal workshops per jaar, ter aanvulling op hun kennis en vaardigheden.

Hoewel de samenwerking langs beide kanten als positief wordt ervaren, stellen we vast dat de ondersteuning voor de dove en slechthorende kijkers niet voldoende blijkt om het nieuws op een volledig toegankelijke en relaxte manier te kunnen volgen. Parallel aan de bewaking van de vertaalkwaliteit door middel van de regulator, willen we de volgende jaren dan ook graag samen nagaan hoe de **kwaliteit** van tolken die zichtbaar zijn op televisie **nog beter gegarandeerd en gemonitord** kan worden. Hoe dan ook blijven we de samenwerking kritisch evalueren en gaan we samen op zoek naar een formule om dove kijkers thuis de toegang tot informatie te bieden waar ze recht op hebben.

Lexicale ondersteuning op maat

Zoals eerder al bleek, ontvangen we regelmatig **vragen rond lexicon**. Tot op heden hanteerden we daaromtrent geen consistente aanpak. Tijdens de eerste twee jaar van de beleidsperiode willen we nagaan hoe individuen of organisaties ons het makkelijkst kunnen bereiken met hun vraag, en wat hun verwachtingen en wensen zijn. Nadat we op basis daarvan een concreet plan van aanpak hebben uitgewerkt, zullen we hier transparant over communiceren. Op die manier is het voor iedereen duidelijk dat ze hiervoor bij ons terecht kunnen en wat daarbij de gewoonlijke gang van zaken is.

Vlaanderen
verbeelding werkt